



โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์
Chiang Rai Prachanusorn Hospital

โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ จังหวัดเชียงราย

ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การป้องกันและการจัดการ กรณีน้ำยาโซเดียมไฮโปคลอไรต์เกินออกนอกปลายรากฟัน	วันที่ออกเอกสารครั้งแรก วันที่ ๑๑ / ก.พ. / ๒๕๕๙
รหัสเอกสาร SOP – DENT – ENDO1	ปรับปรุงครั้งที่ ๑ วันที่ ๓๐/ เม.ย./๒๕๖๓ ปรับปรุงครั้งที่ ๒ วันที่ ๑/ ก.พ./๒๕๖๖ ปรับปรุงครั้งที่ ๓ วันที่ ๒๑/ มี.ค./๒๕๖๘
ทีม/ กลุ่มงาน/ หน่วยงาน ภารกิจด้านทันตกรรม	
ผู้จัดทำ นายพิษณุ ดวงตาดำ	ผู้รับรอง นางสาวดลฤดี ชุมภูรัตน์
ผู้อนุมัติ แพทย์หญิงอัจฉรา ละอองนวลพานิช	

ระเบียบปฏิบัติ
เรื่อง การป้องกันและการจัดการ
กรณีน้ำยาโซเดียมไฮโปคลอไรต์เกินออกนอกปลายรากฟัน

ผู้จัดทำ

(นายพิษณุ ดวงตาดำ)
ตำแหน่ง ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ

ผู้รับรอง

(นางสาวดลฤดี ชุมภูรัตน์)
ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการฝ่ายภารกิจ
ด้านทันตกรรม

ผู้อนุมัติ

(แพทย์หญิงอัจฉรา ละอองนวลพานิช)
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์



โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์
Chiang Rai Prachanukroh Hospital

โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ จังหวัดเชียงราย

ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การป้องกันและการจัดการ กรณีน้ำยาโซเดียมไฮโปคลอไรต์เกินออกนอกปลายรากฟัน	วันที่ออกเอกสารครั้งแรก วันที่ ๑๑ / ก.พ. / ๒๕๕๙
รหัสเอกสาร SOP – DENT – ENDO1	ปรับปรุงครั้งที่ ๑ วันที่ ๓๐/ เม.ย./๒๕๖๓ ปรับปรุงครั้งที่ ๒ วันที่ ๑/ ก.พ./๒๕๖๖ ปรับปรุงครั้งที่ ๓ วันที่ ๒๑/ มี.ค./๒๕๖๘
ทีม/ กลุ่มงาน/ หน่วยงาน ภารกิจด้านทันตกรรม	
ผู้จัดทำ นายพิษณุ ดวงตาดำ	ผู้รับรอง นางสาวคลฤดี ชุมภูรัตน์
ผู้อนุมัติ แพทย์หญิงอัจฉรา ละอองนวลพานิช	

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานรักษาลงรากฟันเพื่อป้องกันการเกิดกรณี น้ำยาโซเดียมไฮโปคลอไรต์เกินออกนอกปลายรากฟัน
๒. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการกรณีน้ำยาโซเดียมไฮโปคลอไรต์เกินออกนอกปลายรากฟัน

ขอบเขต

ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติงานในกลุ่มงานทันตกรรม โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์

นิยามศัพท์

น้ำยาโซเดียมไฮโปคลอไรต์เกินออกนอกปลายรากฟัน(Sodium hypochlorite accident) คือ ภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นได้ระหว่างการรักษาลงรากฟัน เมื่อน้ำยาล้างคลองรากฟันโซเดียมไฮโปคลอไรต์เกินออกนอกปลายรากฟัน สัมผัสกับเนื้อเยื่อปลายรากฟันทำให้มีอาการปวดรุนแรง บวมเฉียบพลัน บวมทั้งในช่องปากและนอกช่องปาก อาการบวมอาจจะมีลักษณะบวมน้ำหรือบวมซ้ำเลือด บางรายอาจมีอาการขาบริเวณใบหน้าร่วมด้วย

หน้าที่รับผิดชอบ

ทันตแพทย์กลุ่มงานทันตกรรม โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์

ขั้นตอนการปฏิบัติกรณีน้ำยาโซเดียมไฮโปคลอไรต์เกินออกนอกปลายรากฟัน

การป้องกัน

๑. เปิดทางเข้าสู่คลองรากฟัน เหมาะสม เพียงพอเพื่อให้สะดวกในการสอดเข็มล้างคลองรากฟันได้สะดวก
๒. กำหนดและควบคุมความยาวคลองรากฟันที่ใช้ทำงานอย่างแม่นยำและถูกต้อง
๓. ปลายเข็มล้างคลองรากฟันอยู่ห่างจากปลายคลองรากฟัน 1-3 มิลลิเมตร
๔. ระมัดระวังไม่ให้เข็มล้างคลองรากฟันติดแน่นในคลองรากฟัน ขณะล้างคลองรากฟันควรขยับเข็มล้างคลองรากฟัน ขึ้น-ลง
๕. ไม่ใช่แรงดันน้ำยาล้างคลองรากฟันมากเกินไป ล้างคลองรากฟันซ้ำๆ
๖. กรณีปลายรากฟันเปิด รากฟันละลาย ควรล้างคลองรากฟันอย่างระมัดระวัง หากใช้น้ำยา โซเดียมไฮโปคลอไรต์ล้างคลองรากฟันควรล้างครั้งสุดท้ายด้วยน้ำเกลือก่อนใส่ยาในคลองรากฟัน

การจัดการกรณีน้ำยาโซเดียมไฮโปคลอไรต์เกินออกนอกปลายรากฟัน



โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์
Chiang Rai Prachanukroh Hospital

โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ จังหวัดเชียงราย

ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การป้องกันและการจัดการ กรณีน้ำยาโซเดียมไฮโปคลอไรต์เกินออกนอกปลายรากฟัน	วันที่ออกเอกสารครั้งแรก วันที่ ๑๑ / ก.พ. / ๒๕๕๙
รหัสเอกสาร SOP – DENT – ENDO1	ปรับปรุงครั้งที่ ๑ วันที่ ๓๐/ เม.ย./๒๕๖๓ ปรับปรุงครั้งที่ ๒ วันที่ ๑/ ก.พ./๒๕๖๖ ปรับปรุงครั้งที่ ๓ วันที่ ๒๑/ มี.ค./๒๕๖๘
ทีม/ กลุ่มงาน/ หน่วยงาน ภารกิจด้านทันตกรรม	
ผู้จัดทำ นายพิษณุ ดวงตา	ผู้รับรอง นางสาวคลฤดี ชุมภูรัตน์
ผู้อนุมัติ แพทย์หญิงอัจฉรา ละอองนวลพานิช	
<ol style="list-style-type: none"> ๑. ทันทแพทย์พยายามควบคุมอารมณ์ อย่าตกใจ อธิบายเหตุการณ์และวิธีการจัดการให้ผู้ป่วยรับทราบ พุดจาปลอดภัยและให้เหตุผลอย่างเหมาะสมกับผู้ป่วย จะช่วยลดความวิตกกังวลของผู้ป่วย ๒. ใช้หลอดน้ำยาและเข็มล้างคลองรากฟันอันใหม่ดูดน้ำเกลือฉีดล้างเข้าไปในคลองรากฟันให้เกินออกนอกคลองรากฟัน เพื่อให้ น้ำเกลือไปเจือจางน้ำยาโซเดียมไฮโปคลอไรต์ โดยล้างซ้ำๆหลายๆครั้ง ประมาณ 20-30 มิลลิลิตร ๓. ปิดทางเข้าคลองรากฟันด้วยวัสดุบูรณะชั่วคราวหากผู้ป่วยมีอาการบวมไม่มาก แต่หากมีอาการบวมมากไม่ควรปิดทางเข้าคลองรากฟันหรืออาจจะปิดด้วยก้อนสำลีหลวมๆ เพื่อให้เป็นทางไหลออกของน้ำยาล้างที่เกินออกไปนอกคลองรากฟัน และเป็นการลดความดันบริเวณปลายรากฟันซึ่งเกิดจากการอักเสบ ๔. ประคบด้วยน้ำแข็งให้อาการบวมยุบ ๕. จ่ายยาแก้ปวดให้ผู้ป่วย เช่น Ibuprofen หรือ Paracetamol ๖. นัดผู้ป่วยกลับมาวันรุ่งขึ้นเพื่อสังเกตอาการ ทำการล้างคลองรากฟันด้วยน้ำเกลือเพื่อทำความสะอาดภายในคลองรากฟันรวมทั้งเจือจางน้ำยาโซเดียมไฮโปคลอไรต์บริเวณเนื้อเยื่อปลายรากฟัน ปิดทางเข้าคลองรากฟันด้วยวัสดุบูรณะชั่วคราว(หรือตามอาการของผู้ป่วย) ๗. ในวันที่สองให้ประคบด้วยน้ำอุ่นเพื่อลดอาการบวม ๘. จ่ายยาต้านจุลชีพหากผู้ป่วยมีอาการอ่อนเพลียหรือมีไข้ ๙. ควรนัดผู้ป่วยกลับมาตรวจและดูอาการจนกว่าอาการต่างๆจะหายไป ซึ่งอาจจะเป็นเวลานาน 2-4 สัปดาห์ พร้อมทั้งรักษาคลองรากฟันตามปกติเมื่ออาการรุนแรงต่างๆหมดไป ๑๐. จดบันทึกเหตุการณ์ โดยมีรายละเอียดเช่น ความเข้มข้นและปริมาณของน้ำโซเดียมไฮโปคลอไรต์ ความยาวคลองรากฟันที่ใช้ทำงาน ลักษณะคลองรากฟัน รวมทั้งอาจจะถ่ายรูปลักษณะอาการทางคลินิกไว้ด้วยเพื่อติดตามอาการเป็นระยะ 	
<p>เอกสารอ้างอิง</p>	
<p>Spencer HR, Ike V, Brennan PA. Review : the use of sodium hypochlorite in endodontics- potential complications and their management. Brit Dent J 2007;202:555-59.</p>	
<p>ละอองทอง วัชรภักย์. ปัญหาในการรักษาคลองรากฟัน. คลองรากฟัน วิธีการรักษาและการแก้ปัญหา. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ชันด้าการพิมพ์;2547.</p>	



โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์
Chiang Rai Prachanusorn Hospital

โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ จังหวัดเชียงราย

ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การป้องกันและการจัดการ กรณีน้ำยาโซเดียมไฮโปคลอไรต์เกินออกนอกปลายรอกพิน	วันที่ออกเอกสารครั้งแรก วันที่ ๑๑ / ก.พ. / ๒๕๕๙	
รหัสเอกสาร SOP – DENT – ENDO1	ปรับปรุงครั้งที่ ๑ วันที่ ๓๐/ เม.ย./๒๕๖๓ ปรับปรุงครั้งที่ ๒ วันที่ ๑/ ก.พ./๒๕๖๖ ปรับปรุงครั้งที่ ๓ วันที่ ๒๑/ มี.ค./๒๕๖๘	
ทีม/ กลุ่มงาน/ หน่วยงาน ภารกิจด้านทันตกรรม		
ผู้จัดทำ นายพิษณุ ดวงตาดำ	ผู้รับรอง นางสาวคลฤดี ชุมภูรัตน์	ผู้อนุมัติ แพทย์หญิงอัจฉรา ละอองนวลพานิช



โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์
Chiang Rai Prachanusak Hospital

โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ จังหวัดเชียงราย

ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การป้องกันและการจัดการ กรณีน้ำยาโซเดียมไฮโปคลอไรต์เกินออกนอกปลายรอกพื้น	วันที่ออกเอกสารครั้งแรก วันที่ ๑๑ / ก.พ. / ๒๕๕๙
รหัสเอกสาร SOP – DENT – ENDO1	ปรับปรุงครั้งที่ ๑ วันที่ ๓๐/ เม.ย./๒๕๖๓ ปรับปรุงครั้งที่ ๒ วันที่ ๑/ ก.พ./๒๕๖๖ ปรับปรุงครั้งที่ ๓ วันที่ ๒๑/ มี.ค./๒๕๖๘
ทีม/ กลุ่มงาน/ หน่วยงาน ภารกิจด้านทันตกรรม	
ผู้จัดทำ นายพิษณุ ดวงตาดำ	ผู้รับรอง นางสาวคลฤดี ชุมภูรัตน์
ผู้อนุมัติ แพทย์หญิงอัจฉรา ละอองนวลพานิช	

